Milliyet.com.tr
BASININDA GÜVEN

Sivil toplum, kamu harcamalarını izleyecek

11:08 | 08 Nisan 2010

Kamu Harcamalarını İzleme Platformu çatısı altında bir araya gelen 30 sivil toplum kuruluşu (STK), kamu kaynaklarından sosyal korumaya, çocuğa, gençliğe, eğitime ve askeri harcamalara ne kadar pay ayrıldığını izleyip, sonuçları, tespitleri kamuoyuyla, milletvekilleriyle paylaşacak.

Konuyla ilgili AA muhabirine bilgi veren Platform Sözcüsü ve aynı zamanda İstanbul Bilgi Üniversitesi Sivil Toplum Çalışmaları Merkezi Direktörü Prof. Dr. Nurhan Yentürk, bir araya gelen 30 STK'nın, sivil oluşumlar ve girişimler olarak bir süreden beri kamu harcamalarını izlediğini söyledi.

TBMM'de sürdürülen bütçe görüşmelerinde milletvekillerinin, farklı kamu idarelerinin bütçelerini inceledikleri belirten Yentürk, ancak, birçok idare üzerinden kaynak aktarılan sosyal korumaya, çocuğa, gençliğe, engelliye yönelik harcamaları bir arada izleyebilecekleri verilerin olmadığını gördüklerini anlattı.

Bu konularda çalışan sivil toplum kuruluşları olarak; sosyal denge amacıyla uygulanan politikalara ayrılan kaynakların izlenmesinin, politikaların etkinliğinin ve alternatiflerinin tartışılabilmesi açısından kaçınılmaz olduğunu düşündüklerini dile getiren Yentürk, kamu kaynaklarından sosyal korumaya, çocuğa, gençliğe, eğitime, askeri harcamalara ne kadar pay ayrıldığına yönelik yaptıkları çalışmanın sonucunu kamuoyuyla paylaşmanın yanı sıra milletvekillerine de gönderdiklerini söyledi.

Kamu harcamalarının toplumsal denetiminin yapılamadığını düşündükleri için böyle bir çalışmayı ortaya koyduklarını anlatan Yentürk, çalışmanın içinde yer alan STK'ların zaten benzer konularda çalışmaları olduğunu kaydetti.

Yapılan harcamaları tespit edebilmek amacıyla ilgili makamlardan bilgi aldıklarını, ancak bazı konularda eksiklik tespit ettiklerini dile getiren Yentürk, şöyle devam etti:

"Meclis'te yapılan bütçe görüşmelerinde milletvekillerin önüne giden bilgileri incelediğimizde onların da bunu bilmediğini gördük. Milletvekillerine çeşitli kurumların bütçeleri gidiyor. Halbuki sosyal harcama dediğimizde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu'ndan Sağlık Bakanlığına ya da SHÇEK'e kadar hepsinin bütçelerinin bir arada görülmesi gerekir. Bu, milletvekillerinin önüne toplu gitmiyor. Örneğin Adalet Bakanlığı'nda çocuk harcaması var, oradaki harcamaya çocuk açısından bakılmıyor. Dolayısıyla milletvekilleri çocuğa, gençliğe ne kadar harcama yapıldığını bilmiyorlar."

Yaptıkları çalışmanın toplam harcamayı ve etkisini görmek açısından önemli olduğunu belirten Yentürk, hazırladıkları raporda hangi verilere ulaşabildiklerini, bazı bilgilere ise yazışma sonucu ulaştıklarını söyledi.

Yentürk, "Dolayısıyla milletvekillerine aslında 'şu harcamalar neden yayımlanmıyor' diye soru önergesi vermek gibi birşey hatırlatmış olacağız" dedi.

FİNANSAL KATKI ALINMADI, GÖNÜLLÜLÜK ESAS OLDU

Nurhan Yentürk, kamu harcamalarının izlenmesinin Avrupa ülkelerinde çok yaygın olduğunu, verdiği verginin neye harcandığına yönelik vatandaşlık bilincinin bu ülkelerde çok yüksek olduğunu anlattı.

Bu uygulamaları kendilerine örnek aldıklarını söyleyen Yentürk, yaptıkları eğitim çalışmalarına bu konular üzerinde çalışmış kişileri davet ettiklerini, bu anlamda dünyada yapılan ama Türkiye'de yapılmayan bir çalışmayı gerçekleştirdiklerini söyledi.

Çalışmanın yayımlanması için herhangi bir finansal katkı almamaya karar verdiklerini, raporu, çalışmada imzası bulunan kuruluşların fonu ve çok sayıda gönüllü katkı ile gerçekleştirdiklerini anlatan Yentürk, ortaya çok çarpıcı sonuçlar çıktığını bildirdi.

Avrupa'da sosyal koruma harcamaları istatistiği bulunduğunu ancak TÜİK'in böyle bir istatistik yayımlamadığını anımsatan Yentürk, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu ile Savunma Sanayi Destekleme Fonunun verilerinin toplam olarak yayımlandığını, iki zıt fonun verilerinin birlikte yayımlanamayacağını bu nedenle çalışmada bunu da ayırdıklarını söyledi.

"HAYAL KURMUYORUZ AMA MUTLAKA BİR ETKİSİNİN OLACAĞINI DÜŞÜNÜYORUZ"

Yentürk, bütçe görüşmelerinden önce doğrudan Plan ve Bütçe Komisyonu'ndaki milletvekilleriyle bir araya gelmeyi istediklerini, bürokratların konudan haberdar olduğunu söyledi.

Yentürk, rapordan nasıl bir geri dönüş beklediklerine ilişkin ise şunları kaydetti:

"Bir kere hayal kurmuyoruz. Hemen askeri harcamaları düşürürler, şunu yükseltirler diye bir hayalimiz yok' ama biz bunu sürekli yapacağız ve mutlaka bir etkisinin olacağını düşünüyoruz. Her yıl biz bu çalışmayı yaparsak daha fazla STK'ya ulaşabiliriz. Raporumuzun veri yayımlayan bürokrasi üzerinde de etkisi olacağını düşünüyoruz. Soru önergeleri olacağını, dolayısıyla verilerin yayımlanabileceğini ve izlemenin daha kolay yapılabileceğini öngörüyoruz. Özellikle STK'ların bütçelerinin olması çok önemli. Türkiye'de şöyle bir hizmet yapsak dendiğinde 'bütçede para yok'

KAMU HARCAMALARI NASIL İZLENDİ

Çocuğa yönelik harcamaları izlemek için esas olarak kurumların faaliyet raporlarından ve Maliye Bakanlığı, BÜMKO sitesinde bulunan ödenek cetvellerinden yararlanıldı. SGK çocuğa yönelik ilaç ve tedavi harcamalarının, Adalet Bakanlığı çocuk ceza ve tevkif evlerinin verileri ise yazışılarak elde edildi.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün muhtaç aylıkları içinden ne kadarının engellilere yönelik olduğu ayrıştırılamazken, engellilere yönelik harcamaları izlemek için SGK, İŞKUR, Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü, Maliye Bakanlığı BÜMKO'nun internet üzerinden yayınlanan verilerinden yararlanıldı.

Gençlik harcamalarını izlemek gereken özel bütçeli idarelerin harcamaları ve üç yılık öngörüleri internet üzerinden bulunabildi. Diğer kurumların harcamaları ise esas olarak faaliyet raporlarından alındı.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü İl Başkanlıklarının harcamalarının spora giden bölümü bilinmezken, Kültür Bakanlığı'nın gençlere yönelik harcamaları ayrıştırılamadı. İŞKUR tarafından yapılan harcamaların yaş gruplarına göre dağılımı, YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın gençler yönelik burs harcamalarının ise yayınlanmadığı görüldü.

Raporda yer alan askeri harcamaların hesaplanmasında ise mümkün olduğu ölçüde İsveç Stockholm Barış Enstitüsü'nün (SİPRİ) metodolojisine dayanıldı.

Yentürk kamu harcamalarını izlemek için yaptıkları yöntem ve veri kaynakları çalışmalarını beş ayrı "İzleme Kılavuzu" olarak yayınlayarak STK'lar, basın mensupları ve diğer ilgililerin kullanımı için web sitesinde (http://stk.bilgi.edu.tr/stkButce.asp) yayınladıklarını da söyledi.

ÇALIŞMAYA KİMLER KATILDI?

Yentürk'ün verdiği bilgiye göre izlemeyi yapan ve metni yazan kuruluşlar alfabetik sıraya göre şöyle sıralandı:

"Altı Nokta Körler Vakfı, Başak Kültür ve Sanat Vakfı, Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları (ÇOÇA), Bilgi STK, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Formu, Çevre Hukuku Derneği, Gençlik Çalışmaları Birimi, Gençlik İstihdam Derneği, Gündem Çocuk Derneği, Habitat İçin Gençlik Derneği, Hasta ve Hasta Yakını Hakları Derneği, Helsinki Yurttaşlar Derneği, İris Eşitlik Gözlem Grubu, Kadınlarla Dayanışma Vakfı, Kaos Gey Lezbiyen Kültürel Araştırmalar ve Dayanışma Derneği, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, Nilüfer Kent Konseyi, Özgürlüğünden Yoksun Gençlerle Dayanışma Derneği, Ruh Sağlığında İnsan Hakları Girişimi Derneği, Sağlık Hakkı Hareketi Derneği, Sağlık Memurları Derneği, Sanat ve Sosyal Gelişim İçin Gençlik Girişimi Derneği, Sosyal Haklar Derneği, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Merkezi, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği İstanbul Şubesi, Sosyal Kalkınma ve Cinsiyet Eşitliği Politikaları Merkezi Derneği, Toplum Gönüllüleri Vakfı, Toplum Sağlığı Araştırma ve Geliştirme Merkezi Derneği, Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı, Ankara Şubesi Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi"

Hazırlanan metni imzalayan kuruluşlar ise şöyle:

"Adalet Sistemi Uzmanları Derneği, Adli Tıp Uzmanları Derneği, AEGEE Ankara, Amargi Kadın Kooperatifi, Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma Derneği, Barışağı Girişimi, Başka Derneği, Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği, Çocuklar Aynı Çatının Altında Derneği (ÇAÇA), Doğa Derneği, Genç Yönetişim Derneği, Hangar Sanat Derneği, Kadın Dayanışma Vakfı, Kadın Emeği ve İstihdamı Girişimi Platformu, Kolaylaştırıcı Dernek, Mardin Gençlik ve Kültür Derneği, Özürlüler Vakfı, Pozitif Yaşam Derneği, Sağlık Hizmetleri Sınıfı Çalışanları Derneği, Sağlık Teknisyen ve Teknikerleri Derneği, Sağlık ve Sosyal Politika Araştırma ve Eğitim Merkezi Derneği, Silopi Engellileri Yaşatma ve Yardımlaşma Derneği, Sivil Diyalog Derneği, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Akdeniz Şubesi Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Ankara Şubesi Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Bursa Şubesi Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Denizli Şubesi Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Edirne Şubesi Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği İzmir Şubesi Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Kocaeli Şubesi Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Konya Şubesi Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Mersin Şubesi Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Samsun Şubesi Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Şanlıurfa Şubesi Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Trabzon Şubesi Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Van Şubesi Sosyoloji Mezunları Derneği Tarlabaşı Toplumunu Destekleme Derneği Toplum ve Hukuk Araştırmaları Vakfı (TOHAV), Tüm Renkler Eski Avrupa Gönüllü Hizmeti Gönüllülerinin Gençlik Derneği Türkiye Avrupa Vakfı, Türkiye Üniversiteleri Öğrenci Yaklaşımı Derneği Yeniden Sağlık ve Eğitim Derneği, Yöa Derneği ve Yüksek Öğrenimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı